

Naturens rätt att respekteras

Redan som ung lärarstudent på 70-talet tog urfolksledaren Blanca Chancoso upp kampen för naturens rättigheter i Ecuador. I vintras besökte hon Sverige för att tala om temat.

Text & foto: Susana Dobrota

ECUADOR/STOCKHOLM.

Februarikylan biter Stockholm i kinderna under Blanca Chancosos besök. Hon ska medverka på ett seminarium om naturens rättigheter som Latinamerikagrupperna anordnat tillsammans med organisationerna Lodyn och EndEcocide Sverige.

Blanca ser den makt som tillskrivits företagen som ett av de största hindren i arbetet för internationell och nationell lagstiftning till skydd för naturen. Nationsöverskridande samarbete är enligt henne en av få möjligheter att alls påverka rådande maktstrukturer.

–Att försvara naturens rättigheter är inte en kamp bunden till politiska partier, den är inte bunden till något, vi måste se till att ta makten ur händerna på företagen. Det är allas vårt ansvar, säger Blanca Chancoso.

Lång kamp för rättvisa

Det var inte en specifik händelse som fick Blanca att engagera sig politiskt för urfolkens och naturens rättigheter i Ecuador, det var flera. Händelser som fortfarande motiverar hennes aktivism. Dit hör till exempel den exploatering av naturen som storskalig gruvdrift innebär. En verksamhet som fortsatt utgör ett av de allra största hoten mot urfolk och miljö i Ecuador.

–Jakten på ekonomisk vinst prioriteras gång på gång på bekostnad av människors markrättigheter, vattenförsörjning och hälsa.

Blanca Chancoso tillsammans med svenska aktivister under besöket i Stockholm.

Urfolk som lever nära naturen, och vars liv ofta är beroende av den direkta tillgången till naturresurser, har också drabbats mycket hårt av den miljöförstörelse som gruvnäringen innebär.

–De floder i vilka både jag, min familj och grannar brukade bada, tvätta kläder och hämta dricksvatten har slammats igen av gruvavfallen och blivit träskliknande avfallskanaler. Det oroar.

Historisk ledare

Blanca Chancoso var med och grundade urfolksorganisationerna Ecuarunari och Conaie på 70- och 80-talen, som ett resultat av att urfolkens rättigheter regelbundet kränktes. Ofta nämns inskrivandet av urfolkskonceptet *buen vivir* och naturens rättigheter i den ecuatori-

anska konstitutionen 2008 som en av dessa rörelers största bedrifter. Även om Ecuador än idag är ett av få länder där naturens rättigheter skrivits in i konstitutionen, menar Blanca att det hittills inte har förändrat mycket i praktiken. **R**

FAKTA

Buen vivir

De andinska urfolkens livsfilosofi, *buen vivir*, innebär att leva i harmoni med sin omgivning, att respektera både människor, djur och natur och att ta beslut som är bäst för alla.

Buen vivir benämns även som *suma qamaña* (aymara) och *sumak kawsay* (quechua).